

Posudok na diplomovú prácu Bc. Ruženy Galovej *Prvy vizuální narace v interakci člověk-počítač*

V predkladanej diplomovej práci si autorka kladie za cieľ skúmať problém „vizuálnej narácie“ v interakcii človeka s počítačom. „Vizuálnu naráciu“ definuje ako vytváranie určitého príbehu prostredníctvom prvkov užívateľského rozhrania a poradia, v ktorom sú usporiadané a vnímané užívateľom. Príbeh „vizuálnej narácie“ by mal slúžiť ako vizuálna pomôcka na optimalizovanie interakcie so systémom. Na základe predstavenia prípadovej štúdie, aplikujúcej zostavené pravidlá na internetové stránky vybraných rezervačných systémov leteniek, si autorka kladie za cieľ „prokázat, že struktura vizuální narace má vliv na kvalitu interakce člověka s počítačem.“ (s. 4)

K takto koncipovanej práci mám tri pripomienky.

Predovšetkým tú, že diplomová práca trpí terminologickou fluktuáciou. V práci absentuje jasné vymedzenie a rozlíšenie semiotických termínov, s ktorými autorka pracuje. Tento problém sa týka najmä problematiky obrazu, v súvislosti s ktorou sa v práci objavujú rôzne bližšie neurčené termíny ako *obraz*, *znak*, *symbol*, ale i *struktura vnímaní* (s. 30), či dokonca veľmi problematický termín *vizuální jazyk* (s. 20). Tieto termíny postrádajú jasnú definíciu a ich použitie v práci variuje. Jediný termín z tejto oblasti, ktorý sa dočkal bližšej definície, je pojem *ikona* (*icon*), ktorý je však prekvapujúco definovaný ako „grafický symbol“ (s. 19) - teda v rozpore so známou Peirceovou definíciou, ktorú by bolo vhodné v práci spomenúť a pojmy rozlíšiť.

Ďalší problém, na ktorých chcem upozorniť, je ten, že autorka nemá prehľad v súčasnej teórii polysémie obrazov (ktorou sa efektívne zaoberajú W. J. T. Mitchell, G. Didi-Huberman, M. J. Mondzain, S. Worth, H. Belting, U. Eco, neskorý R. Barthes, a mnohí ďalší autori). Keďže autorka súčasne nereflektuje teoretické kategórie, s ktorými pracuje, tento dvojaký nedostatok ju vedie k viacerým konfúznym teoretickým prejavom, napríklad k tendencii redukovať významy obrazov na jeden fixný, symbolický, všeobecne zrozumiteľný (autorka sa vyjadruje o obrazoch tak, ako keby obrazy boli piktogramy). Tendencia ignorovať polysémiu obrazov je prítomná v celej diplomovej práci. Autorku dokonca privádza až k tak prekérnym tvrdeniam, ako je „Obrazy si vyžadují méně duševního zpracování než formy symbolické.“ (s. 28), kde si protirečí, alebo „Obrazy jsou v rámci kultury snadno pochopitelné, komunikují význam prostě a rychle.“ (s. 29) Takéto naivné, ničím nepodložené afirmatívne vety spochybňujú predloženú diplomovú prácu ako celok. Teória obrazu je totiž oveľa rafinovanejšia. A autorka, zaoberajúca sa vizuálnou komunikáciou, by v nej mala mať prehľad.

Moja tretia pripomienka smeruje k tomu, že autorka v práci neuvádza iné zdôvodnenie svojich tvrdení ako psychologické. Na miesto očakávanej semiotickej analýzy prichádza vágna psychologizácia, ktorá však nijako nerieši problémy semiotiky a filozofie komunikácie, ako je problém polysémie, interpretácie, diskurzívnych očakávaní a pod., ktoré s takto koncipovaným výskumným problémom súvisia. Psychologizácia na viacerých miestach diplomovej práce privádza autorku k úskaliam štrukturalizmu, z ktorých ju zachraňuje len vágnosť jej terminológie.

Pokiaľ ide o mieru celkovej úspešnosti projektu danej diplomovej práce, autorka vytýčený cieľ splnila len čiastočne. V práci absentuje konzistentná reflexia

problematickeho vzťahu textu a obrazu, preto sa chcem autorky opýtať, aké semiotické riešenie daného problému navrhuje. Ako chápať obraz, ako chápať text? Čím sa tieto dve komunikačné médiá líšia, čím sa dopĺňajú? Čím porozumenie každému z nich prispieva k porozumeniu „vizuálnej narácie“?

Po formálnej stránke je predkladaná diplomová práca napísaná na dobrej úrovni. Autorka uvádza svoje zdroje a cituje podľa noriem. Diplomová práca má minuciózne prepracovanú koncepciu (zhrnutú na 2,5 stranách) a pozoruhodný rozsah (92 strán).

Diplomovú prácu Bc. Ruženy Galovej navrhujem prijať k obhajobe a ako predbežné hodnotenie navrhujem známku „3“.

Mgr. Michaela Fišerová, PhD.
Katedra elektronické kultúry a sémiotiky
FHS UK

V Prahe, dňa 9. 10. 2011

